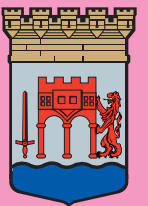

PM DISERÖD

- EN STUDIE AV SERVICE- OCH EKONOMIEFFEKTER AV EN BEFOLKNINGSÖKNING

KUNGÄLVS
KOMMUN

INNEHÅLL

1. BAKGRUND OCH UPPDRAG	3
2. GEOGRAFISK AVGRÄNSNING	7
3. BEFOLKNINGSUPPGIFTER.....	8
4. FÖRSKOLOR OCH SKOLOR INOM OMRÅDET	10
5. SOCIAL OMSORG	18
6. KULTUR OCH FRITID.....	21
7. LOKALFÖRUTSÄTTNINGAR.....	23
8. SAMMANVÄGNING OCH SLUTSATSER.....	25
BILAGA 1. BOSTADSBYGGANDE	29
BILAGA 2. BEFOLKNINGSPROGNOS	30

BAKGRUND

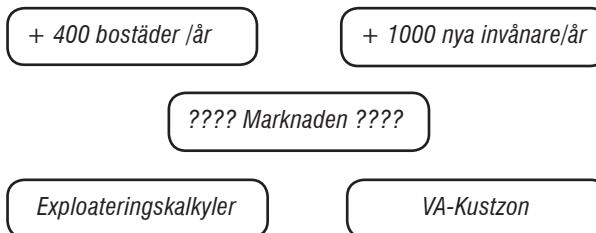
UPPDRAG

INNEHÅLL

BAKGRUND

Ett förslag till ny översiktsplan är nu ute på samråd. Förslaget innebär en offensiv utbyggnad av kommunen med två utbyggnadskriterier, 400 nya bostäder per år och en ökning av folkmängden med 1000 personer per år fram till år 2020. En så stor inflyttning beror på yttre faktorer som samhällsekonomi men också på en rad faktorer som vi kan påverka själva. Hit hör Kungälv's attraktivitet i förhållande till annat bostadsutbud i regionen och att de bostäder som produceras ligger i attraktiva lägen och har egenskaper i övrigt som är konkurrenskraftiga.

Det behövs nu en analys av utbyggnadsstrategin och ekonomiska konsekvenser så att vi utnyttjar de investeringar vi gjort och att vi hanterar tröskelinvesteringar på ett klokt sätt. Ett alldeles speciellt villkor är Projekt VA i kustzon. Var ska befolkningsökningen ske över tid och vilka blir konsekvenserna såväl kostnadsmässigt som intäktsmässigt är de centrala frågorna som ska balanseras med en marknadsbedömning.

UPPDRAG OCH MÅL MED RAPPORTEN

Ansatsen är att hantera serviceorterna Kungälv-Ytterby-Kareby, Diseröd, Kode, Kärna samt Marstrand- Tjuvkil i ett system där ökning av kapaciteten i förskola-skola och socialomsorg ställs mot utbyggnadsalternativ med olika infrastrukturinvesteringar. Ambitionen är att hitta alternativa strategier som får bedömas mot varandra.

PM Diseröd är framtagen av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med representanter från sektorerna skola, samhällsbyggnad samt FM-Service. Sektorer med ansvar för idrott och fritid samt- socialomsorg har beretts tillfälle att komplettera med relevant information utifrån syftet med detta PM. Arbetsgruppen har utgjorts av:

- Karin Fahleson
- Monica Wincentson
- Staffan Claesson
- Christina Hansson
- Marcis Morgensterns
- Anne-Marie Klang

PM Diseröd utgör även en viktig del av Projekt Grundskolans framtida organisation. I detta uppdrag ingår att utifrån beslutade politiska intentioner och villkor föreslå en framtida struktur för grundskolan i kommunen. Uppgiften har ett långsiktigt och ett kortsiktigt perspektiv. Uppdraget är en förutsättningslös utredning utifrån barnets bästa med fokus på kvalitet och hushållning i ett långsiktigt perspektiv.

PM Diseröd är framtagen under feb 2010 till mars 2011.

VAD INNEHÅLLER RAPPORTEN?

PM Diseröd innehåller en kartläggning och en sammanställning av information med fokus på förutsättningarna för det framtida behovet av kommunal service i Diseröd. I första hand har verksamhetslokaler för barnomsorg och grundskola analyserats utifrån pågående projekt om grundskolans framtida organisation samt den omedelbara påverkan på förskola och skola som översiktsplanens utbyggnadsförslag av bostäder medför.

Sammanfattning Serviceorter

Målsättningen är att en serviceort på lång sikt ska ha en befolkning på 3 000 invånare för att ha underlag för ett grundutbud av service med bl a förskola/skola, livsmedelsbutik, attraktiva mötesplatser och rika möjligheter till kultur och fritid. Väl fungerande kollektivtrafik är en nödvändig förutsättning. Det ska vara möjligt att bo i en serviceort utan att ha en egen bil. På kort sikt är förutsättningen för rimlig kollektivtrafik 1 500-2 500 invånare.

Sammanfattning bostadsutbyggnad

För att serviceorten skall växa enligt målsättningarna ovan krävs en större utbyggnad av nya bostäder. Inom Diseröd serviceortsområde finns utifrån samrådsförslag till översiktsplan samt kommunens styrdokument för bostadsförsörjning utbyggnadsmöjligheter i Diseröd samt i anslutning till tätorten Diseröd.

Utifrån de exploateringsnivåer som föreslås finns möjlighet att inom serviceortsområdet tillskapa ca 265-600 nya bostäder. Volymerna som presenteras är i sig bara ett mått på vad som är möjligt och det är viktigt att vara väl medveten om att all planering tar tid och att flera områden med tiden, av olika skäl, kan bli bortprioriterade.

Service i en serviceort

- I en serviceort ska förutsättningar skapas för följande när det gäller offentlig verksamhet och service:
- Förskola/skola/fritidshem

Foto: T. Andersson/bildarkivet.se

- Fritidsgård/aktivitetshus
- Bibliotek/skolbibliotek
- Idrottshall och idrottsplats
- Seniorboende (egna lägenheter för 60+, med god tillgänglighet och gemensam service)
- Distriktssköterska
- Tandvård
- Livsmedelsbutik
- Annan kommersiell service utifrån lokala förutsättningar ex café, frisör
- Däremot kan det inte i en serviceort i första hand finnas förutsättningar och underlag för:
- Övrig hälso- och sjukvård
- Äldreboende
- Sällanköpsvaror

Sammanfattning Scenarier

Rapporten utgår från ett i dagsläget känt, planerat och enligt översiktsplanen möjligt tillkommande bostadsbyggande, vilket redovisas i bilaga 1. Utifrån de möjliga utbyggnadsalternativ för bostäder som redovisas inom Diseröd serviceortsområde, har tre olika scenarier tagits fram, vilka ligger till grund för olika befolkningsprognoser som redovisas i bilaga 2. Prognoserna utgörs av en prognos utan bostadsbyggande (sk. noll-alternativ) samt tre utbyggnadsalternativ (låg, hög och max). Tidsperioden för prognoserna och scenarierna är mellan 2009-2025.

Sammanfattning befolkningsprognos

Utifrån scenarierna kan konstateras att befolkningen inom serviceortsområdet minskar med 19 % fram till år 2025 om inga nya bostäder byggs. Om utbyggnaden sker enligt det lägre alternativet ökar däremot befolkningen med 20 %. Utbyggnadsalternativen hög samt max innebär en befolkningstillväxt på mellan 39 - 51 %.

	2009	2015	2020	2025
0-alt	3203	3013	2800	2584
Låg	3203	3478	3670	3832
Hög	3203	3749	4128	4461
Max	3203	3852	4350	4824

Sammanfattning skola och förskola

Mot bakgrund av den förväntade barn och elevutvecklingen har PM Diseröd uppmärksammat olika behovsnivåer att utöka förskolan samt olika alternativ att organisera elevernas skolgång och tillhörande skolbyggnader i framtiden. De beräkningar och antaganden som ligger till grund för att bedöma behovet av nya förskoleavdelningar och utrymmen för skolklasser redovisas under kapitlet förskolor och skolor samt i slutsatserna av scenarierna. Den stora brytpunkten är mellan befintlig skola eller en helt ny med annan lokalisering.

Sammanfattning social omsorg

PM Diseröd innehåller konstateranden om det befintliga och förväntade servicebehovet inom äldreomsorgen samt behovet för personer med funktionshinder. Inom serviceorternas geografiska områden sker t.ex. en ökning av antalet äldre i åldern 75-84 år från dagens 115 till ca 300 personer år 2025. Ökningen skiljer sig inte särskilt mellan scenarierna men är hög jämfört med kommunen i stort. Mer information återfinns under kap. social omsorg samt i slutsatserna av scenarierna.

Sammanfattning kultur och fritid

Utifrån prognosen om en befolkningsökning på mellan 20-40 % (alternativ låg och hög) har frågan ställs om förväntade effekter vid en kraftigare befolkningsutveckling på minst 30 %. I slutsatserna konstateras att behovet av en fullstor idrottshall och näridrottsplats är viktig för ortens framtida attraktivitet. Likaså är förbättrade förbindelser mellan ortens kultur, idrotts- och fritidsanläggningar viktiga. Behovet av att utveckla befintligt bibliotek som kulturinstitution/kulturcentrum ökar i takt med utbyggnaden av nya bostäder.

Sammanfattning lokalperspektiv

I anslutning till att Diseröd växer har framtida samordningsvinster mellan verksamheterna uppmärksamrats, i första hand för förskolan och skolan samt lokaler för kultur och fritid. (se sammanfattning av scenarierna). Ansatsen att utveckla Diseröd med omnejd kräver en långsiktig och flexibel planering och i det sammanhanget utgör scenarierna viktiga utgångspunkter för det framtida lokalbehovet. Mer information om samordning av lokalresurser återfinns i kapitel 7 om lokalrevision samt i sammanfattningen av scenarierna.

Sammanfattning utbyggnadskostnader

Utbyggnad av service och infrastruktur hänger ihop. Vad som byggs på vad och vilken tidsaspekt som olika investeringar har är inte möjligt att fullt ut redovisa i detta PM. Klart är dock att brytpunkten för en ny skola i orten medför omfattande konsekvenser.

Inom Diseröd finns en rad utbyggnadsplaner för ortens infrastruktur, kostnader för dessa har i nuläget inte beräknats. En kortfattade summering återfinns nedan.

- Upprustning centrum-miljö
- Utbyggda gång- och cykelvägar
- Nytt kollektivtrafikläge
- Pendelparkering

En generalisering av utbyggnadsbehov och utbyggnadskostnader för social omsorg, förskola-skola samt kultur och fritid, redovisas (om det bedömts som möjligt och lämpligt) under respektive serviceområde samt i sammanfattningen av scenarierna. Utbyggnadskostnader för infrastruktur och andra satsningar får bedömas vid senare tillfälle.

Slutsats och utblick.

Översiktsplanens utbyggnadsförslag påverkar befolkningstillväxten. Om den föreslagna utvecklingen genomförs kan befolkningen öka med mellan 20 - 50 %. Folkmängden beräknas i så fall att öka med mellan 50-115 personer per år fram till år 2025. Merparten av bostäderna föreslås att byggas i Diseröd och de skulle innebära att orten når en nivå som närmar sig målsättningen om ca 3000 invånare i serviceorten.

Kontinuerlig inflyttning och utbyggnad av nya bostäder måste följas av en konkurrenskraftig service. Att planera för en god service och effektiv resursanvändning kräver en samordnad översikt och flexibla utbyggnadsmöjligheter i Diseröd. PM Diseröd ger indikationer på samordningsbehov och framtida kostnader som kommunen kan förvänta sig när man väljer att bygga ut enligt förslaget till översiktsplan. PM Diseröd kan därmed fungera som ett planeringsunderlag i det fortsatta arbetet med att utveckla serviceorten Diseröd. Likaså finns Diserödsbornas egna rapport "Vision 2020 - Diseröds framtid".

Intressanta områden som uppmärksamrats inför fortsatta analyser handlar bl.a. om skolans framtid och organisation samt olika bärkraftighetsstrategier - vad är marknadskrafternas vilja att bygga alla bostäder som planeras? Vad gör Diseröd attraktivt? Dessa och likande frågor blir viktiga när utbyggnadskonsekvenser för Diseröd skall ses i förhållande till utbyggnad i andra områden i kommunen.

Sammanfattning ”scenarie låg”

Om *hälften* av all ”möjlig” bostadsutbyggnad genomförs (265 lgh) med en genomsnittlig exploateringsnivå kommer serviceorten Diseröd att växa med minst 50 personer per år.

Mätbara effekter av ”scenarie låg” åskådliggörs i tabellen nedan:

Befolkningsökning	+ 20 %	
Förskola	+ 5 avd	1000 m2
Skola F-6	- 1 klass	-
Skola F-9	+ 6 klasser	720 m2/ny skola
Social omsorg	Flexibla lokaler viktigt - planering ej områdesspecifik	
Idrott/kultur	Bättre förbindelser mellan idrotts- och fritidsanläggningar.	

Att utveckla Diseröd som en växande serviceort kräver en tydlig centrumsatsning samt investeringar i gång- och cykelvägar som förbinder orten och omlandets idrotts- och fritidsanläggningar. Likaså behöver förutsättningarna för kollektivtrafiken samt pendelparkeringar ses över.

Scenarie låg medför inga direkta tröskelinvesteringar. Planeringsscenariet kräver en ny förskoleenhet baserat på befolkningsökningen. En ny skolorganisation medför dock behov av ny skola, vilket medför omfattande konsekvenser. En översyn av flexibel lokalanvändning för den sociala omsorgen är viktigt oavsett scenarie, och särskilt bostäder för gruppen äldre 80 +, vilka ökar kraftigt.

Sammanfattning ”scenarie hög”

Om *all* ”möjlig” bostadsutbyggnad genomförs (475lgh) med en genomsnittlig exploateringsnivå kommer serviceorten Diseröd att växa med minst 90 personer per år.

Mätbara effekter av ”scenarie hög” åskådliggörs i tabellen nedan:

Befolkningsökning	+ 39 %	
Förskola	+ 8 avd	1600 m2
Skola F-6	+ 3 klasser	240 m2
Skola F-9	+ 10 klasser	1200 m2/ny skola
Social omsorg	Flexibla lokaler viktigt - planering ej områdesspecifik	
Idrott/kultur	Idrottshall, bibliotek m.m. samt bättre förbindelser mellan idrotts- och fritidsanläggningar.	

Planeringsscenariet kräver i likhet med förutsättningarna i scenarie låg en tydlig centrumsatsning. Scenarie hög innebär dock att befintlig skola i Diseröd ej kan hantera vare sig befintlig F-6 organisation eller en framtida F-9 organisation. Alternativ ”hög” kräver en ny skola med ny lokalisering. En hög utbyggnad av bostäder innebär en befolkningstillväxt som efterfrågar såväl ny idrottshall och näridrottsplats som en utveckling av biblioteket med kulturinstitution/kulturcentrum. Samordning av verksamheterna är delvis beroende av skolans framtida funktion och läge. En översyn av flexibel lokalanvändning för den sociala omsorgen är viktigt oavsett scenarie, särskilt bostäder för gruppen äldre 80 +, vilka ökar kraftigt.

Sammanfattning ”scenarie max”

Om *all* ”möjlig” bostadsutbyggnad genomförs (595 lgh) med en *mycket hög* exploateringsnivå kommer serviceorten Diseröd att växa med minst 115 personer per år.

Mätbara effekter av ”scenarie max” åskådliggörs i tabellen nedan:

Befolkningsökning	+ 51 %	
Förskola	+ 10 avd	2000 m2
Skola F-6	+ 5 klasser	400 m2
Skola F-9	+ 11 klasser	1320 m2/ny skola
Social omsorg	Flexibla lokaler viktigt - planering ej områdesspecifik	
Idrott/kultur	Idrottshall, bibliotek m.m. samt bättre förbindelser mellan idrotts- och fritidsanläggningar.	

Planeringsscenariet ”max” kräver i princip samma planeringsförutsättningar som scenario ”hög”. Skillnaden är att Diseröd förhållandevis snabbt måste tillskapa förutsättningarna för en upprustning av centrummiljön, pendlingsförutsättningarna, ny skola, idrottshall, kulturcentrum m.m. för att attrahera den höga volymen av framtida inflyttare som scenariet kräver. Den höga utbyggnadstakten innebär en omfattande förändring av orten -vilket bl.a. kan påskynda generationsväxlingar och öka trycket på nya förskoleavdelningar och skolans organisation. Utvecklingstakten kräver resurser (ekonomi och planering) samt att Diseröd prioriteras på bekostnad av andra utvecklingsområden i kommunen.

2. GEOGRAFISK AVGRÄNSNING

SERVICEORTEN FÖRSAMLINGEN

GEOGRAFISK AVGRÄNSNING

Upptagningsområde för serviceorten Diseröd

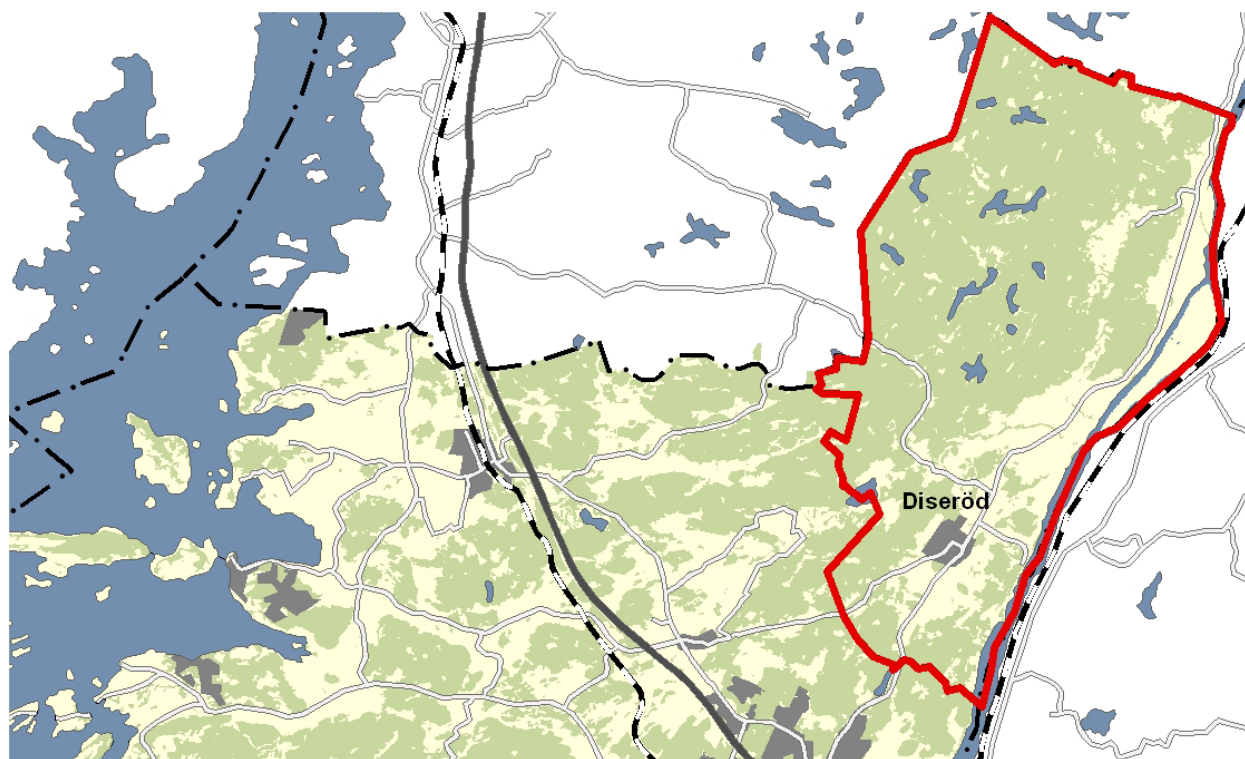
I Kungälv's kommun finns fyra serviceorter. I närheten av serviceorterna finns grannbyar som fungerar som stödorter för att skapa ett bättre underlag. Serviceorterna med grannbyar är:

- Kode med grannbyarna Aröd och Rörtången/Ödsmålsmosse
- Marstrand med grannbyarna Instön och Tjuvkil
- Kärna med grannbyarna Kovikshamn och Vedhall
- Diseröd

Upptagningsområdet för serviceorten Diseröd har ingen geografiskt definierad gräns men sammanfaller rimligen med församlingsgränsen för Romelanda församling. (se kartan nedan)

Romelanda församling

Församlingsgränserna är en väl fungerande geografisk enhet för statistik och planering inom Kungälv's kommun. Gränserna för Romelanda församling redovisas på kartan nedan.

Karta: Romelanda församling och Diseröds serviceortsområde

FAKTA OM BEFOLKNINGEN BEFOLKNINGSPROGNOS

FAKTA OM BEFOLKNINGEN

Romelanda församling

I Romelanda församling bor 3120 personer, vilket motsvarar ca 8 % av Kungälv's kommuns befolkning. Inom Romelanda församling finns 383 arbetsplatser. Inpendlingen är 191 personer, antalet utpendlare är 1408 personer vilket innebär ett negativt pendlingsnetto på – 1217 personer. Andelen som bor och arbetar inom församlingen är låg, endast 12 %.

Inom Romelanda församling finns 1108 bostäder, varav hela 1006 småhus och endast 102 lgh i flerbostadshus. Antalet bostäder utslaget på antal personer inom Romelanda församling innebär en genomsnittlig hushållstorlek på 2,8 personer per bostad.

Diseröd

Diseröd är en av kommunens serviceorter och har ca 1 262 invånare (2008), vilket motsvarar 3,1 % av Kungälv's kommuns befolkning. Diseröds befolkning har i princip varit oförändrad under de senaste 20 åren.

Diseröds befolkning hade en kraftig utflyttning av åldrarna 16-24 från 1990 fram till 2000, ett bortfall med 187 personer. En ökning med 150 personer i åldrarna 45-64 skedde under samma period. Under nästa period, mellan 2000 och 2008 minskade befolkningen med omkring 40 personer, en följd av minskning med 60 personer i åldrarna 45-64 och en och en ökning i åldrarna 65-84. Befolkningsgruppen mellan 45-64 år är fortfarande den största. Totalt ökade befolkningen med 62 personer under perioden.

Ålder	1990	2000	2008	Åldersgrp i %
0-5	88	95	113	9%
6-15	224	255	215	17%
16-24	206	119	124	10%
25-44	341	331	335	27%
45-64	285	357	293	23%
65-84	45	119	157	12%
85-	11	25	25	2%
Summa	1200	1301	1262	100%

BEFOLKNINGSPROGNOS

Allmänt om prognoser

Befolkningsutveckling och befolkningssammansättning har betydelse för lokalisering och dimensionering av olika kommunala verksamheter t.ex. bostäder, skolor, barnomsorg, äldreomsorg och fritidsanläggningar. Prognoser är till sin natur osäkra och det finns alltid felmarginaler. Användare av befolkningsprognoser bör vara medvetna om att osäkerheten ökar ju längre fram i tiden prognosen sträcker sig. Kommunens befolkningstillväxt påverkas bl.a. av fruktsamhet, omflyttning och bostadsbyggande. Dessa faktorer påverkas i sin tur av bl.a. konjunkturer, ränteläge, rörlighet (infrastruktur) och storlek på arbetsmarknaden m.m.

“Prognoser skall alltid användas med viss försiktighet i planeringen.”

Förslag till scenarier för prognoser

Översiktsplanen föreslår möjligheter för en omfattande bostadsutbyggnad i kommunens serviceorter. I syfte att analysera serviceorternas framtida utveckling behövs därför ett material som kan utgöra underlag för olika scenarier. Utgångsläget är att vi använder oss av:

Låg-alternativprognos

Hälften av föreslagen exploatering genomförs i jämn takt över hela perioden fram till år 2025. Exploateringsnivån är ett genomsnittligt värde mellan ett lågt och högt markutnyttjande. Bostadstillskott 2010-2025 = 265. Per år = 17.

Hög-alternativprognos

All föreslagen exploatering genomförs i jämn takt över hela 10-årsperioden. Exploateringsnivån är ett genomsnittligt värde mellan ett lågt och högt markutnyttjande. Bostadstillskott 2010-2025 = 472. Per år = 30.

Max-alternativprognos

All föreslagen exploatering genomförs i jämn takt över hela 10-årsperioden. Exploateringsnivån är ett maxalternativ av ett högt markutnyttjande. Bostadstillskott 2010-2025 = 594. Per år = 37.

Basfakta från prognoserna

- Om inga nya bostäder tillkommer inom serviceorten så minskar befolkningen med 19 % till år 2025.
- Vid ett ”låg” bostadsbyggande sker en ökning med ca 20 % fram till år 2025.
- Om alla föreslagna ytor byggs ut enligt alternativ ”hög” sker en ökning med 39 % fram till år 2025.
- Om ”max-alternativet” genomförs ökar befolkningen med 51 % fram till år 2025.
- Befolkningsutvecklingen för de olika scenarierna framgår i tabellerna nedan. Detaljerad information återfinns i bilaga 2.

		2009	2015	2020	2025
1-5 år	Låg	244	210	218	242
	Hög	244	246	284	313
	Max	244	259	309	354
6-15 år	Låg	465	464	450	442
	Hög	465	504	513	551
	Max	465	510	533	597
16-18 år	Låg	160	132	136	134
	Hög	160	140	154	153
	Max	160	143	156	158
19-24 år	Låg	191	265	249	259
	Hög	191	291	283	309
	Max	191	299	301	333
25-44 år	Låg	845	772	801	845
	Hög	845	905	1011	1085
	Max	845	958	1104	1221
45-64 år	Låg	833	980	1024	1026
	Hög	833	982	1050	1116
	Max	833	989	1086	1187
65 år -	Låg	417	617	749	838
	Hög	417	635	780	877
	Max	417	645	803	910
Totalt	Låg	3203	3478	3670	3832
	Hög	3203	3749	4128	4461
	Max	3203	3852	4350	4824

SKOLUPPTAGNINGSMRÅDE
 ELEVERNAS SKOLGÅNG
 SKOLOR INOM OMRÅDET
 FÖRSKOLOR INOM OMRÅDET
 ANALYS LOKALBEHOV

SKOLUPPTAGNINGSMRÅDE I DISERÖD

Grundskole- och förskoleverksamheten är uppdelad i nio upptagningsområden som sammanfaller med ett eller flera av kommunens statistikområden. Skolupptagningsområdena i kommunen baseras till större delen på äldre församlingsgränser.

När det gäller gränser mellan upptagningsområden är det väsentligt att dessa är så naturliga som möjligt och samtidigt inte går mellan två närliggande hus.

Gräns mot norr:

Upptagningsområdet för Diseröds skola avgränsas mot norr av kommungränsen mot Lilla Edets kommun. Här finns en tydlig och naturlig gräns.

Gräns mot väster:

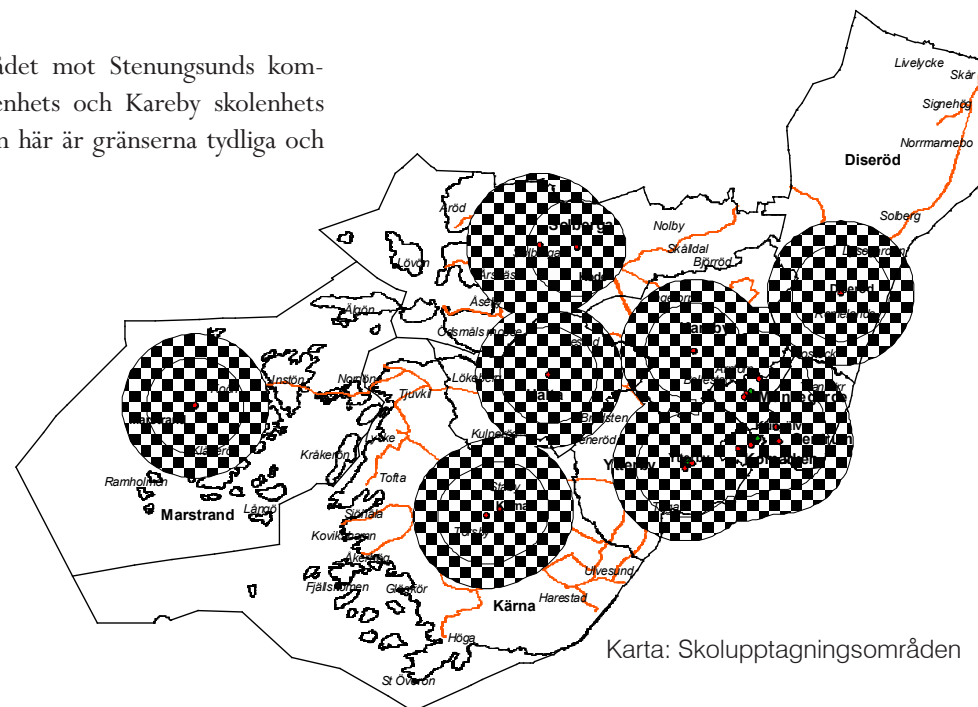
Mot väster gränsar området mot Stenungsunds kommungräns, Solberga skolenhets och Kareby skolenhets upptagningsområden. Även här är gränserna tydliga och naturliga.

Gräns mot öster:

Mot öster har Diseröds skolenhet en tydlig avgränsning mot Ale kommun genom Göta älv.

Gräns mot söder:

Mot söder gränsar området mot centrala Kungälv's upptagningsområde. Gränsen här är tydlig och naturlig med undantag av den östligaste delen där eventuellt alternativ tillhörighet kan finnas för några av husen.

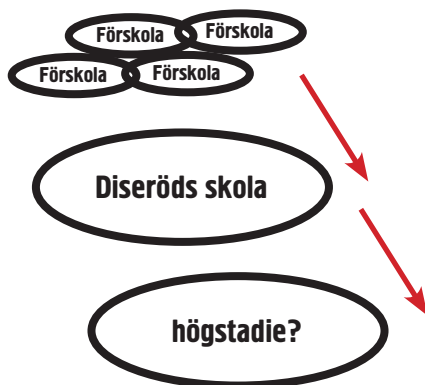
Karta: Skolupptagningsområden

FAKTA OM ELEVERNAS SKOLGÅNG

Verksamheten för åldersgruppen 1- 12 år är uppdelad i förskoleenheter (1-5 år) och grundskoleenheter (F-6) inom varje serviceort. Varje grunskoleenhet är geografiskt kopplad till en av kommunens tre 7-9-skolor. Diseröds upptagningsområde ingår i Thorildsskolans enhetsområde.

3 % av eleverna inom upptagningsområdet går i fristående skola.

Enheter med gemensamt upptagningsområde är Diseröds skola. Tyfters och Torps förskolor samt familjedaghem.

F-6 = Elever i åldern 6-12 år.

F-9 = Elever i åldern 6-15 år

F = Förskoleklass (6 år)

Fakta om tillgång till förskoleplats

Förskola skall enligt skollagen erbjudas i närområdet med hänsyn tagen även till föräldrarnas önskemål. Det är inte möjligt för kommunen att klara detta i alla områden eller vid varje tillfälle under året. I tillämpningsföreskrifterna för barnomsorg anges därför att för att garanteras plats inom de 3-4 månader kommunen är skyldig, måste föräldrarna anmäla barnet till ett större geografiskt område än närområdet.

Skolpeng

Skolenheterna får en elevpeng efter det faktiska elevantalet och bestämmer själva över såväl antal klasser i grundskolan som antal barn och grupper inom skolbarnsomsorgen. Det finns inga centrala beslut över hur stora klasserna skall vara eller om undervisningen skall organ-

iseras åldersblandat eller åldershomogent i grundskolan. Storleken på barnomsorgsgrupperna varierar mellan skolorna.

Skolbarnomsorg

Skolbarnsomsorgen i Kungälv är uppdelad i två verksamheter, fritidshem och fritidsklubb. För elever i förskoleklass och för elever i årskurs 1 till 2 finns fritidshem och för elever i årskurs 3 till 6 finns fritidsklubb. Andelen barn som går på fritidshem är 92% inom åldersgruppen. Motsvarande andel för fritidsklubb är 39%. Förskoleklass och fritidshem är lokal- och verksamhetsintegrerade. Med detta menas att personalen ansvarar gemensamt för de båda verksamheterna och att den bedrivs i samma lokaler. Skolenheternas lokaler används gemensamt. Matsalen används för frukost, lunch och mellanmål. Idrottssal används till rörelse och spel. Specialsalar för t.ex. slöjd och musik kan användas för skapande aktiviteter.

Karta Skola och förskola inom Diseröds serviceort

SKOLOR INOM OMRÅDET

Diserödsskolan åk F-6.

Diseröds skola ligger i Diseröds samhälle, ca 7 km norr om Kungälv's tätort. Samhället har kommunikationer med buss/linjetrafik.

Skolan har en stark tro på att det finns många olika vägar att nå samma mål och att verksamhet och individer utvecklas bäst om man "låter alla blommor blomma". Ledningsfilosofin och det pedagogiska arbetet kännetecknas därför av mångfald och ständig utveckling.

Befintlig kapacitet:

Åk F-6: 14 klasser

Antal elever: 350

Vid skolan finns fritidshem för de elever som är i behov av skolbarnomsorg.

Befintlig verksamhet:

Åk F-6: 14 klasser

Antal elever: 300

Vid skolan finns fritidshem med 116 elever och fritidsklubb med 85 elever.

Bedömning:

Ett visst utrymme finns för elever i åk F-6.

Bild: Diseröds skola

Bild: Disekulla fritidshem

FÖRSKOLOR INOM OMRÅDET

I området finns två kommunala förskolor med sammanlagt 6 avdelningar med ca XX barn per avdelning, totalt XXX platser.

- Tyfter förskola 4 avdelningar
- Tyfter paviljong förskola 1 avdelning
- Romelanda Torp förskola 1 avdelning

Det finns för närvarande inga enskilda förskolor inom Diseröds upptagningsområde men det planeras för uppstarta av en avdelning under 2011.

Det finns även dagbarnvårdare inom området.

Bild Tyfter förskola

Bild Romelanda Torp förskola

Bild: Tyfter paviljong förskola

Bild: Svalan Ekorren förskola

LOKALREVISION FÖR FÖRSKOLA & SKOLA

I kommunens lokalrevisionen används genomgående begreppet bruksarea, som i princip motsvarar arean mellan ytterväggarnas insidor per våningsplan. Den genomsnittliga lokalanvändningen uppgick år 2007 till 17 kvadratmeter per elev i kommunens grundskolor och 11 kvadratmeter per barn i kommunens förskolor.

Lokalbehoven har beräknats med hjälp av befolkning-utvecklingen per upptagningsområde, riktvärden för den genomsnittliga lokalanvändningen

- 12 kvm per elev i grundskolan
- 10 kvm per barn i förskolan

samt antaganden om framtida efterfrågan på barnomsorg och avgångar till friskolor och enskilda förskolor.

I kommunens lokalrevision föreslås att kommunen har som mål att komma ned till en genomsnittlig lokalanvändning på 12 kvadratmeter bruksarea per elev. Detta värde kan däremot inte ses som målvärde för enskilda skolor eftersom lokalernas utformning och verksamhetens arbetsformer kan innebära att den optimala lokalanvändningen i enskilda byggnader kan vara både högre och lägre.

I kommunens lokalrevision föreslås åtgärder för att minska den totala lokalanvändningen genom att samordna planeringsarbetet för ökad lokaleffektivitet. Likaså belyses beslut om inriktning i övergripande policyfrågor.

Exempel på åtgärder för att effektivisera lokalanvändningen:

- Ändra övergången mellan lägre och högre skolår
- Avveckla förskolor med en eller två avdelningar
- Se över kostnaderna för tillsyn och skötsel
- Fortsätta förstudier

Resultat lokalredovisning förskola och skola 2009

Lokalfördelning schablon -10 m2 barn i förskolan och 12 m2 per elev i grundskolan

Nyproduktionskostnad för en ny förskoleavdelning är mellan 3 - 4 miljoner kr, eller ca 15,0 tkr - 20,0 tkr per m2.

Nyproduktionskostnad vid tillbyggnad av skolor vid är mellan 15,0 tkr - 25 ,0 tkr per m2.

Vid nyproduktion av skolenhet blir ytan och priset annorlunda pga rådande villkor för markanläggning och nybyggnation. Skolan ska vara komplett med klassrum, matsal, gymnastiksal, förråd, skolledning, elevvård, skolgård samt p-platser.

”Den samlade bedömningen för kommunen är att arean per elev ligger på en hög nivå och att det finns utrymmer för effektiviseringar. När det gäller förskolor är bedömningen att lokalanvändningen ligger på en normal nivå.”

”Arbetet med lokalrevisionen visar på ett stort behov av en samordning av Sektor Skolas verksamhetsplanering med FM Service planering av lokalförsörjningen. Det finns också ett stort behov av en samordning med kommunens fysiska planering, upprättande av befolkningsprognoser, o s v. Förslaget är att planeringsarbetet samordnas så att planer och planeringsunderlag kan samnyttjas och ligga till grund för den gemensamma lokalresursplan som är ett av målen för utvecklingen av kommunens FM-resursplanering.”

Utdrag från Kungälv kommun lokalrevision

FÖRSKOLA

Beräkning av platsbehov

Bedömningen av lokalbehovet baseras på "Befolkningsprognoserna för Diseröd serviceort" med startbefolkning från år 2009 och slutår 2025, samt att 85-90 procent av 1-5-åringarna antas ha behov av barnomsorg. Procentsatserna har bestämts i samråd med sektor skola.

Prognos för samtliga 1-5 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	244	166	142	126
Låg	244	210	218	242
Hög	244	246	284	313
Max	244	259	309	354

Befolkningsprognoserna visar att det endast är alternativ hög och max som innebär en ökning av antalet 1-5 åringar. Alternativ låg innebär oförändrat antal 1-5 åringar år 2025. Ökningen i alternativ hög och max är 69-110 barn under åren 2009-2025, vilket motsvarar 28-45 %.

Behovsanalys

Efterfrågan på kommunal barnomsorg utgår från att 85-90 procent av 1-5-åringarna antas ha behov av barnomsorg. Antalet barn att planera behovet för framgår av tabellen nedan.

Behovsprognos för 1-5 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	-	149	127	113
Låg	-	189	196	218
Hög	-	221	256	282
Max	-	233	278	319

Utbyggnadsbehov av förskolan

Utifrån kommunens inriktningsbeslut utgår analysen från att storleken på kommunens förskoleavdelningar är 19 barn. Om avgångar till familjedaghem och enskilda förskolor inte förändras kommer det att behövas ett tillskott på platser under hela perioden. Tabellen nedan redovisar utbyggnadsbehovet av avdelningar inom serviceortens geografiska upptagningsområde. Utgångsläget är att det finns 7 avdelningar och behovet kommer successivt att öka. År 2025 kräver en ökning på mellan 5-10 avdelningar.

Utbyggnadsbehov - nya förskoleavdelningar				
	2009	2015	2020	2025
0-alt	7	+ 1	0	- 1
Låg	7	+ 3	+ 3	+ 5
Hög	7	+ 5	+ 7	+ 8
Max	7	+ 5	+ 8	+ 10

Tabell: Siffran under respektive år anger det totala utbyggnadsbehovet

Arbetsgruppen har konstaterat:

- Arbetsgruppen bedömer att det är lämpligt att utgå från att befolkningstillväxten i ett längre perspektiv följer en utveckling någonstans mellan alternativ låg och hög.
- Arbetsgruppen bedömer att planeringsberedskapen bör inriktas på att planera för en utbyggnad av mellan 5-8 avdelningar inom serviceortens upptagningsområde.
- Om en omfattande utbyggnad av bostäder i Diseröd påbörjas enligt alternativ max bör det finnas en beredskap och flexibilitet för utbyggnad av upp till 10 nya avd.
- Investeringskostnaden för en utbyggnad av 5-8-10 nya avdelningar är 20-32-40 miljoner kr.
- Utbyggnad förutsätts ske som helt nya enheter på ny plats.

Driftskostnader är inte inräknade i analysen av scenarierna.

SKOLAN

Bedömningen av lokalbehovet baseras på "Befolkningsprognoserna för Diseröds serviceort" med startår 2009 och slutår 2025. Indelningen nedan utgår från befintlig skolorganisation med skola i Diseröd för elever i åldern 6-12 år. Antal elever som går i friskola är för närvarande så lågt att de inte räknas av i analysen av lokalbehov för skolår 6-12 år.

Prognos för 6-12 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	323	309	256	211
Låg	323	336	306	310
Hög	323	360	360	402
Max	323	366	378	439

Prognoserna för alternativ låg innebär inte någon ökning av antalet elever. Prognoserna för alternativ hög resp. max innebär att antalet 6-12 åringar ökar med 79-116 elever (24 % - 36 %).

Lokalbehov skolår F-6

Utifrån att Diseröd skolupptagningsområde bibehåller organisationsformen med skola för elever i åldern 6-12 år så sker följande förändringar utifrån nuvarande klasser enligt tabellen nedan:

Antal klasser F-6				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	14	-	-3	-5
Låg	14	+1	-1	-1
Hög	14	+2	+2	+3
Max	14	+2	+2	+5

Vad innebär alternativ låg?

I alternativ låg har antalet elever minskat något år 2025 och det innebär att alternativet inte föranleder något utbyggnadsbehov av Diseröds skola.

Vad innebär alternativ hög?

Alternativ hög innebär en ökning med ca 3 tillkommande klasser. Utbyggnaden sker som helt ny skolenhet på ny plats.

Vad innebär alternativ max?

Alternativ max innebär en ökning med ca 5 klasser. Utbyggnaden sker som helt ny skolenhet på ny plats.

Arbetsgruppen har konstaterat:

- Jämfört med dagens 14 klasser kräver alternativ "låg" totalt sett ingen utbyggnad, det kan däremot under delar av perioden finnas behova av ett klassrum extra.

- Utifrån elevprognoserna för alternativ "hög" och "max" konstaterar arbetsgruppen att den långsiktiga planeringsberedskapen för en fortsatt F-6 skola i Diseröd bör inriktas mot ett lokaltillskott som klarar minst 3 tillkommande klasser, inklusive skolbarnomsorg. Detta klarar inte befintlig skola. Alternativ "hög" och "max" innebär därmed en utveckling som inte hanteras inom befintlig skolfastighet. Utbyggnaden av ny skola sker som helt ny skolenhet på ny plats.

- Investeringskostnaden för en utbyggnad av en ny skola vid ökning av 3-5 klasser är ej prissatt. Utbyggnadskostnader kan antas variera beroende på lokalisering samt i övrigt val av olika trafiktekniska lösningar för centrala Diseröd samt tillfartslösningar till den nya skolan.

- Driftskostnader är inte inräknade i analysen av scenarierna.

F-9 organisation

Utifrån att Diseröds skolupptagningsområde förändrar organisationsformen till en skola för elever i åldern 6-15 år (sk. F-9 skola) så sker följande förändringar utifrån ett omräknat nulägestal för klasser enligt tabellen nedan: Antal elever som går i friskola är förnärvarande så lågt att de inte räknas av i analysen av lokalbehov för skolår 6-15 år.

Prognos för 6-15 åringar

Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	465	423	377	318
Låg	465	464	450	442
Hög	465	504	513	551
Max	465	510	533	597

Antalet 6-15 åringar ökar för alternativ hög resp. max med 86-132 elever (18 % - 28 %).

Antalet elever för att resurseffektivt driva en F-9 skola bör minst ligga på ca 450-500 elever. Möjligheterna att i närtid planera för en F-9 skola är därmed realistiskt.

Lokalbehov F-9

Antal klasser F-9 (omräknat *)

Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	20 (14+6)	-2	-4	-6
Låg	20 (14+6)	0	-1	-1
Hög	20 (14+6)	+2	+2	+4
Max	20 (14+6)	+2	+3	+5

*Tabellen visar ett omräknat antal klasser. 14 klasser inom Diseröds skolenhet F-6 och ca 6 klasser som idag är åk 7-9 i Thorildsskolan.

En sammanhållen F-9 skola i Diseröd kräver en ny skola.

Vad innebär alternativ låg?

Nuläget kräver omgående lokaler för ca 6 tillkommande klasser. Därefter minskar behovet något. Alternativet utlöser behov av ny skola och skolfastighet.

Vad innebär alternativ hög?

Nuläget kräver omgående lokaler för ca 6 tillkommande klasser. Därefter sker en ökning med ytterligare 2-4 klasser. Totalt ca 24 klasser. Alternativet utlöser behov av ny skola och skolfastighet.

Vad innebär alternativ max?

Nuläget kräver omgående lokaler för ca 6 tillkommande klasser. Därefter sker en ökning med 2-5 klasser. Totalt ca 25 klasser. Alternativet utlöser behov av ny skola och skolfastighet.

Arbetsgruppen har konstaterat:

- Om organisationsformen ändras till en sammanhållen F-9 skola för Diseröd skolupptagningsområde finns i nuläget tillräckligt med elever för en resurseffektiv skolorganisation.
- Ändrad skolorganisation kräver omgående lokaler för ca 6 tillkommande klasser. Eleverna går idag i Thorildsskolan. Totalt är det möjligt att det tillkommer ytterligare upp till 5 klasser fram till år 2025.
- Jämfört med dagens befintliga kapacitet på ca 14 klasser kräver en F-9 skola i Diseröd en utbyggnad som klarar minst 6-11 ytterligare klasser. En slutsats är att det kräver en NY SKOLA och nytt LÄGE oavsett vilket scenario som utbyggnadsplaneringen inriktas mot.
- Utbyggnadskostnader kan antas variera beroende på lokalisering samt i övrigt val av olika trafiktekniska lösningar för centrala Diseröd samt tillfartlösningar till den nya skolan.
- Behovet av fritidsgårdsverksamhet kommer att öka i takt med att en ökad bostadsutbyggnad inom serviceorten Diseröd.

SOCIAL OMSORG

Äldreomsorg - nuläge

Kommunens boenden för äldre omfattar åtta äldreboenden och två servicehus. På äldreboendena erbjuds heldygnsomsorg för personer över 65 år som inte längre kan bo kvar hemma med stöd av hemvården. Platserna fördelas efter ansökan och behovsprövning av kommunens biståndshandläggare. På äldreboendena finns personalbemanning dygnet runt och hemsjukvård ingår. Enligt Vård och äldreomsorgen är alla platser fyllda. I juni 2010 fanns en kö på 42 personer räknade från dag ett i kön.

Den politiska inriktningen har under många år varit att trygga möjligheten att bo kvar i den egna bostaden så länge som möjligt med olika stödinsatser. Det har medfört att allt fler människor är äldre och sjukare när de flyttar till ett äldreboende. Fram till år 2020 beräknas det totala behovet av platser i anpassade boenden för äldre öka från ca 400 till ca 450-500 platser.

Ekhaga äldreboende

Inom Diseröds servicesortsområde finns Ekhaga äldreboende, som ligger i Diseröd. Boendet inrymmer 50 lägenheter med 50 platser varav 30 somatiska och 20 demensplatser. I lokalerna finns kontor för enhetschefen, personalutrymmen, matsal, verkstad för vaktmästaren, rum för fot- och hårvård, lokal för gemensamma aktiviteter (Träffpunkten) samt tillagningskök. Dessutom används lokalerna för val (vallokal) och kommunalstämor.

Bild: Ekhaga äldreboende

Om kommundelarnas betydelse

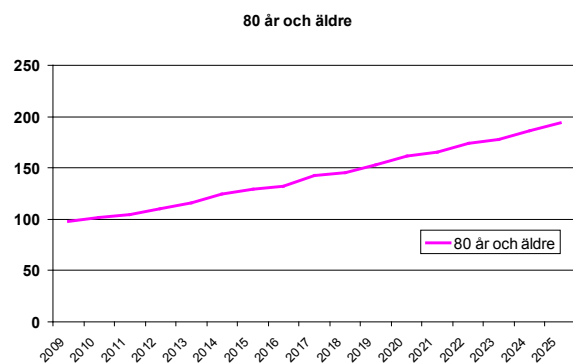
Kommundelarnas betydelse är mindre viktig inom äldreomsorgen. Ansökan av en biståndsbedömd plats vid ett vård och omsorgsboende bedöms och prioriteras efter behov inom hela kommunen, vilket innebär att repsektive kommundel inte har något huvudansvar för behovsprövat boende. Samtidigt som möjligheten skall finnas att bo kvar i den egna kommundelen visar ansökningarna att allt fler söker lägenheter centralt där närheten till service i form av kommunikationer, kultur och affärer finns.

Äldreomsorgen i framtiden

Den demografiska utvecklingen i Kungälv kommun för Vård och Omsorg kommer att innebära en befolkningssammansättning med allt högre medelålder. Antalet 65 år och äldre i Kungälv kommun kommer att öka med drygt 30 % till år 2019 och antalet 80 år och äldre kommer att öka med 32 % under motsvarande period. Tabellen nedan visar ökningen av personer 65 år och äldre i Diseröds serviceortsområde. Ökningen fram till år 2020 är enligt prognosen mellan 100-118 % - vilket är avsevärt högre än genomsnittet för kommunen.

Prognos för 65 år och äldre i Diseröds serviceortsområde

Ålder	2009	2015	2020	2025
Låg	417	617	749	838
Hög	417	635	780	877
Max	417	645	803	910

Lokalrevison äldreomsorgen

Arbetet med lokalrevisjonen visar på ett stort behov av en samordning av Vård och äldreomsorgens verksamhetsplanering med FM Service planering av lokalförsörjningen. Det finns också ett stort behov av en samordning med kommunens fysiska planering och planering av bostadsbyggnad.

Viktigt vad som byggs!

Krav och förväntningar på fysisk boendeutformning, kringsservice, vård och omsorg kommer att öka. Behovet av antalet platser för vård och omsorgsboende samt lokaler för hemtjänst och hemsjukvård är i hög grad beroende av antalet äldre över 80 år som flyttar in, samt om det är lägenheter eller villor som byggs/projekteras. Dessa kriterier är viktigare än om det är en låg eller max utbyggnad.

Anpassning för äldre avser framförallt möjligheterna att enkelt ta sig in och ut ur bostaden, att tillgängligheten är god i kök och badrum, detta att den enskildes vilja att bo kvar hemma möjliggörs. Av stor vikt är också att ingångsättande av trygghetsboenden (tillgång till gemensamhetslokal, personal, trygghetslarm, möjlighet till gemensamma måltider och personal del av dag) sker och att dessa inte enbart byggs som bostadsrätter eller kollektivt ägande utan också som hyreslägenheter.

Vid byggnation av seniorboenden som är bostäder på den fria bostadsmarknaden för friska äldre, finns det samordningsvinster om dessa byggs i närheten av kommunens vård och omsorgsboenden, då avstånd till bl.a. träffpunkter för äldre minskar. Dessa bostäder hanteras helt utanför kommunens åtaganden enligt socialtjänstlagen.

Arbetsgruppen har konstaterat:

- Antalet äldre i Diseröds serviceortsområde ökar betydligt snabbare än genomsnittet för kommunen och det är viktigt att följa tendenser till generationsväxlingar och flyttkedjor eftersom det påverkar såväl förskola-skola och äldreomsorg.
- Platserna för äldreboende inom kommunen som helhet fördelas efter behov och ansökan.
- Ekhaga äldreboende i Diseröd har därmed ingen direkt funktion att ansvara för behovsprövat boende för äldre inom serviceortens geografiska område.
- Behovet av stödinsatser för möjligheter att bo kvar i egna bostaden kommer att öka - det är därför viktigt att i all planering av framtida bostadsområden uppmärksamma behoven av trygghetsboenden, seniorboenden, servicebostäder m.m.. Mer utförlig beskrivning om behovsinriktningen utifrån Vård och omsorgsnämndens ansvarsområde finns i kommunen styrdokument för bostadsförsörjning.

Arbetsliv och stöd - nuläge

Arbetsliv och Stöd är en sektor inom socialtjänstens verksamhetsområde. Huvudområdena är funktionshinderverksamheten, arbetslivscentrum och individ och familjeomsorg. Kopplingen till översiktsplaneringen är att kommunen har skyldighet att inrätta bostäder med särskild service för människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring. Sektorn har idag inga gruppboenden i Diseröd.

Trots den planerade befolkningsökningen i Diseröd bedöms att de resurser som Arbetsliv och Stöd behöver, i form av ytterligare boenden och verksamhetslokaler för daglig verksamhet m.m, skall vara centralt belägna i kommunen för att ha god tillgänglighet till kommunikationer för boende och anhöriga, kultur- och föreningsliv samt offentlig och kommersiell service. Den politiska inriktningen är att hemmaplanslösningar ska eftersträvas.

Om kommundelarnas betydelse:

Kommundelarnas betydelse är mindre viktig för verksamheten. De biståndsbedömda behoven ska tillgodoses med platser inom kommunen. Centrala placeringar önskas enligt beskrivning ovan.

Arbetsliv och Stöd i framtiden:

När kommunen växer så ökar behovet av funktionshinderverksamhetens insatser. Verksamheten har komplicerade planeringsförutsättningar, de behov som uppkommer ska få lagenligt stöd efter biståndsbedömning och beslut.

Andra faktorer som påverkar efterfrågan är:

- Ändrad lagstiftning.
- Målgruppernas fysiska och psykiska utveckling, att beakta är åldersstrukturen och de ökade behov som kommer med ökad ålder.

Verksamheten ser behov av en mer långsiktig analys för framtiden, så att en hållbar långsiktig strategi för sektorns lokalförsörjning kan skapas, som medger att verksamheten snabbt kan anpassas till olika uppkomna behov inom kommunen som helhet.

Lokalrevision Arbetsliv och Stöd

Arbetet med lokalrevisionen visar på ett stort behov av en samordning av Arbetsliv och Stöds verksamhetsplanering med FM service planering av lokalförsörjningen.

- Utveckla verksamhetsplaneringen med prognoser/planeringsscenarier som beskriver verksamhetens framtida brukarvolymutveckling och lokalbehov.

Viktigt vad som byggs:

Krav och förväntningar på fysisk boendeutformning, tillgänglighet inom och utanför bostaden, vård och omsorg samt kringservice kommer att öka från dagens nivå. Allt för att underlätta ett möjligt eget liv i sin bostad när livsvillkoren kan förändras för individen och familjen.

Arbetsgruppen har konstaterat:

- Funktionshinderverksamhetens platser för boende och daglig verksamhet fördelas efter behov och ansökan inom kommunen som helhet.
- Kommunens ökande befolkning ställer ökande krav på resurser inom Arbetsliv och Stöd.
- Flexibel användning av kommunens befintliga lokalresurser ska eftersträvas innan eventuella nya lokaltillskott planeras på ändamålsenliga platser inom kommunen.

KULTUR OCH FRITID

En målsättning är att serviceort på lång sikt ska ha en befolkning på 3000 invånare för att ha underlag för ett grundutbud av service med bl a förskola/skola, livsmedelsbutik, attraktiva mötesplatser och rika möjligheter till kultur och fritid.

Kultur - nuläge och framtid

I Diseröd finns idag ett filialbibliotek integrerat med skolan. Biblioteket ger särskild service åt skolan men fungerar också som lokalt kulturcentrum för kommundelen, med evenemang och aktiviteter för allmänheten.

Serviceorterna kommer att genomgå en generationsväxling när nya bostäder byggs. Nya människor har önskemål och förväntningar på kulturutbud och kommunal service när de flyttar till orten. Biblioteken kan vara en del av en kulturinstitution/kulturcentrum dvs lokaler med kombination av olika verksamheter.

Idag finns ett väl etablerat samarbete med skolan men givetvis bör man se över möjliga samarbeten med andra verksamheter, som t ex Kulturskolan, föreningar, studieförbund mm med tanke på kulturcentrum. Vidare bör man även titta på behovet av en bokbuss som söker upp skolor, förskolor, äldreboenden och allmänheten – som ett komplement till biblioteket.

Om Diseröd växer, nås en viss gräns/tröskel i befolkningstillväxt vilket leder till ett behov av kulturcentrum inkl. bibliotek.

Kulturskolan inom serviceorterna anpassas efter efterfrågan och behov.

Scenario låg innebär troligen inte större behov av förändringar än komplettering av bokbuss..

Om Diseröd växer, enligt scenarie "hög" och "max" nås en viss gräns/tröskel i befolkningstillväxt vilket leder till ett behov av kulturcentrum inkl. bibliotek.

För kommunen som helhet förordas närbibliotek i bebyggelseorterna, helst i samband med skola och som en del av kulturcentrum.

Barn och ungas kultur

KULT är ett handlingsprogram som utgår från barn och ungdomars villkor i Kungälv och strategiska mål för Kungälv kommun. Det står i samklang med regionala och nationella mål för barn och ungdomskultur. En av målsättningarna i programmet är bl a. att alla barn och ungdomarna i Kungälv löpande skall ta del av olika former av kultur och också få vara med om några riktigt stora kulturupplevelser.

Fritid - nuläge och framtid

Behovet av bra idrottsanläggningar – både inomhus och utomhus – är redan mycket stort och ökar i takt med befolkningen. Den kommunala översiktsplaneringen måste ta hänsyn till en ökande befolkning och i viss mån förändrat behov avseende framtidens idrottsanläggningar. Här måste vi också aktivt fundera kring lokaliseringen av framtida anläggningar med tanke på kommunens utveckling såväl i centrum som i våra kommundelar - strävan efter närhet och tillgänglighet måste bli vägledande.

Verksamma idrottsföreningar

I nuläget är nedanstående idrottsföreningar verksamma i kommundelen Diseröd/Kareby;

- Romelanda Ungdomsförening
- Lysegårdens Golfklubb
- Romelanda Skytteförening
- Kareby IS
- Islandshästhöjningen Kongur
- Kungälvs Skjutbanors förening

Befintliga fritidsanläggningar

I nuläget finns följande fritidsanläggningar inom kommundelen Diseröd/Kareby;

IP Romevi (fotbollsanläggning som drivs i föreningsregi av Romelanda UF)

Golfanläggning (27-hålsbana som drivs i föreningsregi av Lysegårdens Golfklubb)

IP Kringledammen samt gräsytor i anslutning till Kareby

skola (fotbollsanläggning som drivs i föreningsregi av Kareby IS samt i samverkan med Kareby skola)

Skjutbana i Svartedalen för lång-/korthållsskytte (skytteanläggning som drivs i föreningsregi av en "paraplyorganisation" för skyttet generellt i Kungälv)

Mindre gymnastiksal i Diseröds skola (verksamhetslokal för olika idrottsverksamheter i föreningsregi samt privatpersoner m fl)

Idrottens plats i Kungälv

Idrottens plats i Kungälv är ett strategidokument som belyser behoven för en långsiktig utbyggnad i takt med en växande kommun och ekonomiska förutsättningar. I dokumentet konstateras att möjligheterna till en rik fritid ofta är avgörande för en kommuns attraktionskraft, för företag, familjer och andra inflyttare. Kommunens övergripande syn på en framtida utveckling för idrotten som företeelse måste därför bli en naturlig del i samhällsplaneringen som i olika avseenden kommer att aktualiseras i vår kommun.

Utdrag från Idrottens plats i samhället

I samband med en kraftigare befolkningsutveckling (minst 30 %), enligt översiktsplanens utbyggnadsförslag, kan konstateras ett antal sannolika utvecklingsområden.

- Fullstor idrottshall (40x20 m) i anslutning till skola Diseröd/Kareby
- Konstgräs på IP Romevi samt i Kareby (föreningsägda) - Diseröd/Kareby
- Närvidrottsplatser i anslutning till skolorna eller andra mötesplatser - Diseröd/Kareby
- (uppmuntra till spontanidrott i olika former)
- Gång- och cykelbana till Romesjöns båda badplatser (norr och syd)
- Utveckla förbindelsen med IP Romevi och Lysegårdens GK från centralorten Diseröd (gång/cykel)

LOKALREVISION SAMORDNING

LOKALFÖRUTSÄTTNINGAR

Kungälv kommun har beslutat att genom FM-Service-utveckla en arbetsmodell för lokalresursplanering. Med lokalresursplanering avses en strukturerad process för att samordna planeringen av lokalförsörjning med kommunens strategiska planering inklusive den fysiska och ekonomiska planeringen.

Lokalresursplanering

Syftet är att lokalresursplaneringen ska bli en aktiv del av samhällsplaneringen så att lokalresurserna ska kunna stödja kärnverksamheten för vård, omsorg, utbildning, kultur, fritid och övriga kommunala verksamheter, så att de fungerar så bra som möjligt till lägsta kostnad över tiden för kommunen.

Lokalrevision

Lokalrevision innebär att FM Service och kärnverksamheten i nära samarbete samlar in och analyserar underlag för lokalresursplanen. Underlagen hämtas från kommunens styrdokument, fysiska planering, verksamhetsplanering, investeringsplanering, föregående års lokalresursplan samt underhålls- och förvaltningsplaner för fastigheterna.

Samplanering mellan kärnverksamheterna och FM Service är själva kärnan i planeringsarbetet och innebär att olika behov och önskemål inom kommunen dokumenteras, samordnas, värderas och prioriteras och beslut fattas om t.ex. omflyttningar, ny- och ombyggnader, inhyrningar eller avvecklingar.

Med hjälp av det insamlade materialet analyseras lokaleffektiviteten, nya och förändrade lokalbehov, möjligheter att klara lokalbehovet med nuvarande lokaler, var det kommer att finnas över-/underskott på lokaler, osv. Utifrån analyserna görs en bedömning av vilka insatser som behövs för att förbättra lokaleffektiviteten och lösa de framtida lokalbehoven.

Lokalresursplan

Resultatet av planeringsarbetet dokumenteras i en lokalresursplan som även innehåller prognoser för viktiga områden. Exempel på innehåll i lokalresursplanen:

- Uppföljning av mål och riktvärden för lokalförsörjningen, lokalanvändningen och lokaleffektiviteten
- Basfakta om verksamheterna, lokalerna och lokalanvändningen
- Prognoser över verksamheternas utveckling och framtida lokalbehov
- Prognoser över framtida över-/underskott på lokaler.
- Planerade och beslutade förändringar i lokalbeståndet
- Planerade och beslutade lokalutredningar och lokalprojekt
- Planerade och beslutade förändringar i lokalanvändningen
- Investeringsbelopp och prognoser över kostnadsutvecklingen för lokaler

Lokalresursplaner har hittills genomförts för Skolan, Vård- och Äldreomsorgen samt Arbetsliv och Stöd. Just nu revideras dessa planer tillsammans med FM Service utifrån uppgifter och kostnader 2009 samt med utblick från 2010 och framåt.

Behov av samordning

Genomgående pekar samtliga lokalresursplaner på behovet av en samordning av kommunens strategiska planering så att lokalresurserna på ett optimalt sätt kan underlätta kärnverksamhetens bedrivande. Lokalresurserna behöver även kunna utnyttjas mera, genom att bli mer flexibla för olika verksamheters behov. Detta kräver även att kärnverksamheterna presenterar sin tänkta verksamhetsutveckling så att kommundemensamma beslut om inriktning och omfattning kan tas.

I detta ljus spelar översiktplaneringen en viktig roll för att få fram olika scenarier för den framtid, som vi skapar grunden för redan idag med de delbeslut varje kommunal verksamhet tar här och nu.

SLUTSATSER UTBLICK

SLUTSATSER

Diseröd är en av kommunens fyra serviceorter. Enligt översiktsplanen är möjligheterna för Diseröd att utvecklas och växa goda då stora kringliggande mark och skogsområden kan tas i anspråk. Känslan av att bo på landsbygd är viktig att bevara när Diseröd utvecklas.

Översiktsplanen föreslår att nya bostäder i första hand ska tillkomma i de centrala delarna av Diseröd samt nordväst om befintligt samhälle för att skapa en så koncentrerad bebyggelse som möjligt. Ett utvecklat centrumområde är av stor betydelse för Diseröds utveckling. Kungälv kommun har därmed goda skäl till att se över och planera för ortens framtida och möjliga utveckling av det samlade servicebehovet i översiktsplaneprocessen.

Enligt de studerade alternativen kan folkmängden öka med mellan 50-115 personer per år under perioden fram till år 2025. För att denna årliga befolkningsökning skall tillkomma krävs förutom bostäder även en konkurrenskraftig service som attraherar nya invånare och byggherrar. Att planera för en god service och effektiv resursanvändning kräver en samordnad översikt och flexibla utbyggnadsmöjligheter i Diseröd.

Detta PM har gett översiktliga inspel om förväntade behov utifrån olika utbyggnadsscenarier, vilka på olika sätt skall tas tillvara inför den fortsatta planeringen av verksamheter inom Diseröd serviceortsområde.

Scenario "låg" - utbyggnad till år 2025

Om hälften av all "möjlig" bostadsutbyggnad genomförs med en genomsnittlig exploateringsnivå kommer serviceorten Diseröd att växa med ca 50 personer per år.

Befolkningsökning	+ 20 %	
Förskola	+ 5 avd	1000 m2
Skola F-6	- 1 klass	-
Skola F-9	+ 6 klasser	720 m2
Social omsorg	Flexibla lokaler viktigt - planering ej områdesspecifik	
Idrott/kultur	Bättre förbindelser mellan idrotts- och fritidsanläggningar.	

- En ny förskola á 5 avdelningar behövs till år 2025. Utbyggnadsmöjligheter bedöms inte som något problem.
- Vid bibehållen skolorganisation (F-6) behöver det inte tillskapas några nya utrymmen. Befintlig skola är tillräcklig.
- Investeringskostnaderna för förskola och bibehållen F-6 skola kan uppskattas till ca 20 miljoner kr (ej inräknat drift etc.)
- Vid förändrad skolorganisation till sammanhållen F-9 skola krävs - förutom ändrad organisation och de förutsättningar som det medför - omgående lokaler för ytterligare 6 klasser. Befintlig skola i Diseröd kan ej hantera

detta. En F-9 organisation kräver en ny skola eller att befintlig skola ersätts av en ny.

- Utbyggnaden enligt scenario "låg" och en bibehållen F-6 skola anses inte utlösa behovet av en idrottshall (befolkningsökning med 20 %). Utbyggnad skulle kunna ske av andra skäl - t.ex. för ortens framtida attraktivitet att attrahera inflyttare och ett starkare centrum. Vid förändrad skolorganisation till sammanhållen F-9 bedöms behovet av en ny idrottshall, fritidsgård och näridrottsplats som nödvändigt. Likaså är förbättrade förbindelser mellan ortens bibliotek/kultur, idrotts- och fritidsanläggningar viktiga.

- Kommunal service inom äldreomsorg och arbetsliv och stöd bedöms inte påverkas nämnbart av de olika utbyggnadscenarierna. Kort sammanställning redovisas under ej scenariospecifika slutsatser.

- Övriga investeringar t.ex. centrumomvandling m.m. Kort sammanställning redovisas under ej scenariospecifika slutsatser.

Scenario "hög" - utbyggnad

Om all "möjlig" bostadsutbyggnad genomförs med en genomsnittlig exploateringsnivå kommer serviceorten Diseröd att växa med ca 90 personer per år.

Befolkningsökning	+ 39 %	
Förskola	+ 8 avd	1600 m ²
Skola F-6	+ 3 klasser	240 m ²
Skola F-9	+ 10 klasser	1200 m ² / nyskola
Social omsorg	Flexibla lokaler viktigt - planering ej områdesspecifik	
Idrott/kultur	Idrottshall, bibliotek m.m. samt bättre förbindelser mellan idrotts- och fritidsanläggningar.	

- Minst 8 avdelningar behövs till år 2025. Utbyggnadsmöjligheter bedöms inte som något problem. Investeringskostnaderna för förskola kan uppskattas till ca 32 miljoner kr (ej inräknat drift etc.)

- Vid bibehållen skolorganisation (F-6) behövs ytor för minst 3 tillkommande klasser. Utbyggnaden kräver en ny skola med annan lokalisering är befintlig.

- Vid förändrad skolorganisation till sammanhållen F-9 skola krävs - förutom ändrad organisation och de förutsättningar som det medför - omgående lokaler för ytterligare 6 klasser och därefter utrymme för ytterligare 4 klasser till år 2025. Befintlig skola i Diseröd kan ej

hantera detta. En F-9 organisation kräver en ny skola på ny plats.

- Utbyggnaden enligt scenario "hög" och en bibehållen F-6 skola utlöser med tiden behovet av en idrottshall (befolkningsökning med 39 %) och hallen är viktig för ortens framtida attraktivitet att attrahera inflyttare. Vid förändrad skolorganisation till sammanhållen F-9 bedöms behovet av en ny idrottshall och näridrottsplats ligga nära i tiden. Likaså är förbättrade förbindelser mellan ortens kultur, idrotts- och fritidsanläggningar viktiga.

- Det är viktigt att bevara biblioteket och utveckla dess funktion som kulturinstitution/kulturcentrum. En så pass kraftig befolkningsökning som 39 % motiverar en satsning på kulturcentrum i anslutning till biblioteket i Diseröd samt bokbuss för närområdet. Nytt läge för biblioteket kan uppstå utifrån behovet av ny skola och ny lokalisering av denna.

- Kommunal service inom äldreomsorg och arbetsliv och stöd bedöms inte påverkas nämnbart av de olika utbyggnadscenarierna. Kort sammanställning redovisas under ej scenariospecifika slutsatser.

- Övriga investeringar t.ex. centrumomvandling m.m. Kort sammanställning redovisas under ej scenariospecifika slutsatser.

Scenario "Max" - utbyggnad

Om all "möjlig" bostadsutbyggnad genomförs med en mycket hög exploateringsnivå kommer serviceorten Diseröd att växa med ca 115 personer per år.

Befolkningsökning	+ 51 %	
Förskola	+ 10 avd	2000 m2
Skola F-6	+ 5 klasser	400 m2
Skola F-9	+ 11 klasser	1320 m2 / Ny skola
Social omsorg	Flexibla lokaler viktigt - planering ej områdesspecifik	
Idrott/kultur	Idrottshall, bibliotek m.m. samt bättre förbindelser mellan idrotts- och fritidsanläggningar.	

- Minst 10 avdelningar behövs till år 2025. Utbyggnadsmöjligheter bedöms inte som något problem. Investeringskostnaderna för förskola kan uppskattas till ca 40 miljoner kr (ej inräknat drift etc.)
- Vid bibehållen skolorganisation (F-6) behövs ytor för minst 5 tillkommande klasser. Utbyggnaden kan inte ske som komplettering av befintlig skola utan kräver en ny skola men annan lokalisering än befintlig.
- Vid förändrad skolorganisation till sammanhållen F-9 skola krävs - förutom ändrad organisation och de förutsättningar som det medför - omgående lokaler för ytterligare 6 klasser och därefter utrymme för ytterligare

are 5 klasser till år 2025. Befintlig skola i Diseröd kan ej hantera detta. En F-9 organisation kräver en ny skola med annan lokalisering.

- Utbyggnaden enligt scenario "max" och en bibehållen F-6 skola utlöser relativt snart behovet av en idrottshall (befolkningsökning med 51 %) och hallen är viktig för ortens framtida attraktivitet att attrahera inflyttare. Likaså är förbättrade förbindelser mellan ortens kultur, idrotts- och fritidsanläggningar viktiga.

- Vid förändrad skolorganisation till sammanhållen F-9 bedöms behovet av en ny idrottshall och näridrottsplats ske samordnat med utbyggnad av ny skola.

- Behovet av att utveckla befintligt bibliotek som kulturinstitution/kulturcentrum ökar omgående. En så pass kraftig befolkningsökning som 51 % motiverar omgående en satsning på kulturcentrum i anslutning till biblioteket i Diseröd samt bokbuss för närområdet. Nytt läge för biblioteket kan uppstå utifrån behovet av ny skola och ny lokalisering av denna.

- Kommunal service inom äldreomsorg och arbetsliv och stöd bedöms inte påverkas nämnbart av de olika utbyggnadscenarierna. Kort sammanställning redovisas under ej scenariospecifika slutsatser.

- Övriga investeringar t.ex. centrumomvandling m.m. Kort sammanställning redovisas under ej scenariospecifika slutsatser.

Ej scenariospecifika slutsatser

- Kommunal service inom äldreomsorg och arbetsliv och stöd bedöms inte påverkas nämnbart av de olika utbyggnadscenarierna. Indirekt kan behovet påverkas utifrån vad som byggs i de olika scenarierna - samt vilka generationsväxlingar och flyttkedjor som det ger upphov till.

Ökningen av personer, 80 år och äldre är högre än genomsnittet och bör uppmärksammas. Det är av stor vikt att förändringar av Ekhaga äldreboende och tillhörande aktiviteter i god tid klargör långsiktiga utvecklingsplaner som samordnas med övrig utvecklingsplanering för serviceorten Diseröd - framförallt förutsättningarna för ny skola inom orten. (Vikten av att bevaka "rätt" tomter och boendemiljöer för personer med funktionshinder är centralt och belyses även i styrdokument för bostadsförsörjning)

- Övriga investeringar handlar om att utveckla Diseröds centrala delar. Utbyggda gång- och cykelvägar, nytt läge för busshållplats, framtida pendelparkeringar är viktigt för ortens attraktivitet och blir allt mer viktigt om mängden inflyttare skall nås som redovisas i alternativ "hög" och "max".

Framtida vägsträckning med förbindelse över Göta älv kan påverka orternas utbyggnadsriktning och därmed antalet möjliga områden att bygga ut med bostäder.

Den höga utvecklingstakten kräver resurser (ekonomi och planering) samt att Diseröd prioriteras på bekostnad av andra utvecklingsområden i kommunen. Detta gäller mer eller mindre samtliga scenarier.

UTBLICK

Slutsatserna i PM Diseröd ger indikationer på möjliga utvecklingsscenarier för serviceorten inom perioden 2010-2025. Befolkningsprognserna för noll respektive max alternativet är i nuläget inte särskilt troliga. Arbetsgruppen bedömer att planeringsberedskapen i nuläget bör inriktas mot en utveckling som följer någonstans mellan alternativ låg och hög. Alternativen innebär en befolkningstillväxt på mellan 600-1200 personer fram till år 2025, dvs mellan ca 20-40 %. Detta PM innehåller dock uppgifter som möjliggör att planera för en högre befolkningstillväxt.

Hinder och möjligheter

Punkterna nedan utgör exempel på områden som på olika sätt påverkar de analyser som gjorts i PM Diseröd.

- Lagstiftning
- Fristående skolor
- Kommunen som helhet
- Föräldrarnas val.
- Sektorssamverkan i flexibla lokaler
- Tid för detaljplaner - resurskapacitet
- Marknadens vilja att bygga bostäder i Diseröd
- Framtida vägsträckning/vägreservat för ny älvförbindelse
- Diserödsbornas vision "Diseröd 2020".

Det finns samordningsvinster mot angränsande områden utvecklas och uppmärksammas mera i senare sammanställningar då dessa PM om serviceorternas utvecklingsmöjligheterna betraktas i sin helhet - med blick för hela kommunens utveckling.

BOSTADSUTBYGGNAD

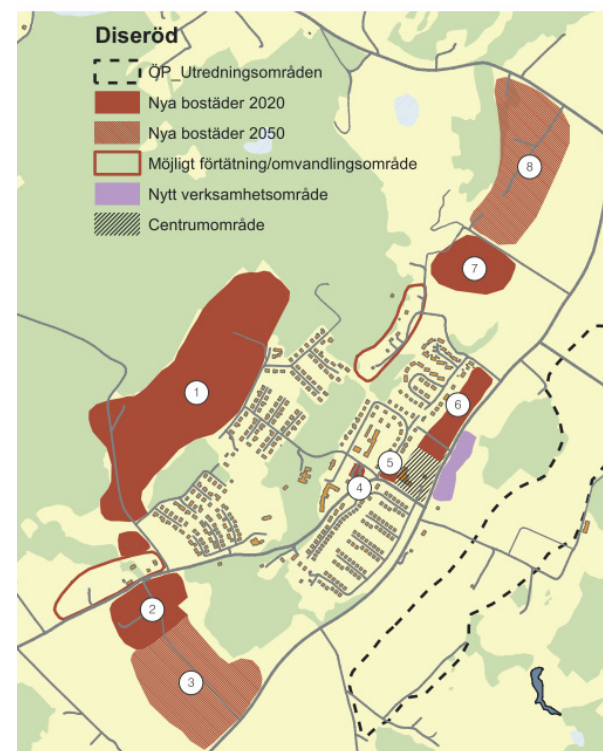
Planerade och möjliga bostäder enligt ÖP

Diseröd tätort

Underlagsrapporten för bostäder och verksamheter redovisar i perspektivet fram till år 2020 möjligheten att bygga 290-530 lgh i Diseröd. Diseröd har idag ca 1250 inv. och i det korta perspektivet är det inte möjligt att nå målet om 3000 invånare i serviceorten.

Ortens utveckling behöver stärkas genom ny bebyggelse av olika upplåtelseformer och verksamheter i centrum. Diseröd har kollektivtrafikförbindelse till Kungälv, Lilla Edet och Kareby. Kungälvs kommun äger delvis mark som föreslås för ny bebyggelse. Möjligheterna för Diseröd att utvecklas och växa är stora då stora kringliggande mark och skogsområden kan tas i anspråk. Kommande beslut om infrastruktursatsningar mot Ale över Göta Älv påverkar Diseröd positivt men kan också vara avgörande åt vilket håll Diseröd skall växa. Att ta i anspråk nya områden i norr eller söder skapar intrång i nya landskapsrum.

UTBYGGNADSKARTOR

Utbyggnadsförslag översiktsplan 2010

OM BEFOLKNINGSPROGNOSE OLIKA ÅLDERSGRUPPER

OM BEFOLKNINGSPROGNOSE

Samma framskrivningssätt som i den traditionella årliga befolkningsprognosen tillämpas. Dock görs inte någon avstämning av delområdesprognoserna mot en kommunprognos utan förändringarna varje år styrs enbart av framskrivningsparametrarna och bostadstillskotten.

Samma framskrivningsparametrar används som i 2010 års befolkningsprognos, d v s utjämnade snittvärden för perioden 2007-2009 i Kungälv kommun för fruktsamhetstal, dödsrisker, utflyttningsrisker och inflyttningsandelar. Fruktsamhetstalen justeras med det omräkningstal som använts för respektive område i 2010 års befolkningsprognos. De parametervärden som styr inflyttningsvolymen är också desamma som i 2010 års befolkningsprognos. För beräkning av bosättningen i bostadstillskotten används således boendetäthetstalen 2,2 personer i små bostäder, tre rum och kök eller mindre, samt 3,5 personer i stora bostäder, fyra rum och kök eller större. För beräkning av återinflyttningen efter utflyttare används omsättningsfaktorn 0,75.

Befolkningen 2009-12-31 är startfolkmängd för framskrivningen. I den mån delområdena har annan geografisk avgränsning än delområdena i 2010 års befolkningsprognos summerar kommunen ihop de nya startfolkmängderna från sitt BEFPAK-material. För delområden som är samma som i 2010 års befolkningsprognos finns startfolkmängderna redan.

Framskrivningsperiod

Framskrivningsperioden omfattar de sexton åren 2010-2025.

Antaganden för utbyggnadsalternativen

För varje område ska fyra alternativ beräknas: noll, låg, hög och max. Nollalternativet innebär att inga bostadstillskott tillkommer alls. Bostadstillskotten i de övriga tre alternativen grundas på olika exploateringsnivåer. Dessa specificeras till antal små respektive stora lägenheter i området varje år. Fördelningen 30% små lägenheter och 70% stora lägenheter kommer att gälla för vissa serviceortsområden, men andra relationer kan också bli aktuella.

Alternativ noll.

Bostadstillskott 2010-2025 = 0. Per år = 0. Fördelning på flerbostadshus 30% = 0 lgh/år och småhus 70% = 0 lgh/år. Nybosättare/år = (0 x 2,2) + (0 x 3,5) = 0 personer.

Alternativ låg.

Bostadstillskott 2010-2025 = 265. Per år = 17. Fördelning på flerbostadshus 30% = 5 lgh/år och småhus 70% = 12 lgh/år. Nybosättare/år = (5 x 2,2) + (12 x 3,5) = 53 personer.

Alternativ hög.

Bostadstillskott 2010-2025 = 472. Per år = 30. Fördelning på flerbostadshus 30% = 9 lgh/år och småhus 70% = 21 lgh/år. Nybosättare/år = (9 x 2,2) + (21 x 3,5) = 93 personer.

Alternativ max.

Bostadstillskott 2010-2025 = 594. Per år = 37. Fördelning på flerbostadshus 30% = 11 lgh/år och småhus 70% = 26 lgh/år. Nybosättare/år = (11 x 2,2) + (26 x 3,5) = 115 personer.

0-åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	48	29	25	23
Låg	48	38	43	46
Hög	48	46	53	57
Max	48	49	58	64
1-5 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	244	166	142	126
Låg	244	210	218	242
Hög	244	246	284	313
Max	244	259	309	354
6-12 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	323	309	256	211
Låg	323	336	306	310
Hög	323	360	360	402
Max	323	366	378	439
6-15 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	465	423	377	318
Låg	465	464	450	442
Hög	465	504	513	551
Max	465	510	533	597

1-3 år				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	146	93	81	74
Låg	146	124	132	145
Hög	146	149	170	186
Max	146	155	186	212
4-5 år				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	98	73	61	52
Låg	98	86	86	97
Hög	98	97	114	127
Max	98	104	123	142
6-8 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	139	126	101	85
Låg	139	140	129	136
Hög	139	147	159	180
Max	139	152	168	202
9-12 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	184	183	155	126
Låg	184	196	177	174
Hög	184	213	201	222
Max	184	214	210	237

13-15 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	142	114	121	107
Låg	142	128	144	132
Hög	142	144	153	149
Max	142	144	155	158
16-18 åringar				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	160	114	102	99
Låg	160	132	136	134
Hög	160	140	154	153
Max	160	143	156	158
Alla				
Ålder	2009	2015	2020	2025
0-alt	3203	3013	2800	2584
Låg	3203	3478	3670	3832
Hög	3203	3749	4128	4461
Max	3203	3852	4350	4824